

Kalle Konttinen
FL
Turun yliopisto, saksan kieli

AUKTORISOIDUKSI KÄÄNTÄJÄKSI KÄÄNTÄJÄOPINTOJEN KAUTTA. ESIMERKKINÄ TURUN YLIOPISTON TOIMINTATAPA

Auktorisoidun kääntäjän oikeuden voi nykyään saada myös yliopistollisten kääntäjäopintojen perusteella. Kun uudesta tutkintojärjestelmästä on nyt noin kymmenen vuoden kokemus, on vähitellen mahdollista alkaa arvioida yliopistojen tarjoaman auktorisointiin johtavan koulutusväylän toimivuutta. Tarkastelussa käydään aluksi läpi seikkoja, jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat koulutusväylän muotoutumiseen ja asemaan. Lopuksi esitellään auktorisoidun kääntäjän yliopistollinen koulutusväylä sellaisena kuin se toteutuu Turun yliopistossa.

Koulutusväylän muotoutuminen ohjauksen ja valvonnan näkökulmasta

Jossain määrin nykyistä koulutusväylää vastaava väylä oli tarjolla valantehneen kielenkääntäjän tutkintojärjestelmässä (1968–1989), joka oli ensimmäinen laillistettuja kääntäjiä tuottanut järjestelmä Suomessa. Silloisista kieli-instituuteista valmistuva sai hakea oikeutta toimia valantehneenä kielenkääntäjänä, jos hän oli saanut loppukokeen käännskokeessa erinomaisen arvosanan. Järjestelmiä verrattaessa paljastuu kuitenkin hallinnon ja ohjauksen kannalta keskeinen ero: valantehneen kielenkääntäjän tutkintojärjestelmällä ja kieli-instituuteilla oli kummallakin oma valvontaelimensä, joka toimi opetusministeriön alaisuudessa. Valantehneen kielenkääntäjän järjestelmän kielitutkintolautakunnat ja kieli-instituuttien valvontalautakunta takasivat valantehneen kielenkääntäjän tutkinnon sisällön ja arviointikriteerien yhtenäisyyden sekä kieli-instituuttien oppisisältöjen ja loppukokeiden vaatimustason yhtenäisyyden. Lisäksi väylien välillä tehtiin hallinnollista yhteistyötä, mistä kertoo sekin, että kieli-instituuttien valvontalautakunnan edustajalla oli oikeus osallistua päätösvaltaisena jäsenenä kielitutkintolautakuntien yhteisiin kokouksiin. (Kielenkääntäjätoimikunnan mietintö 1983; Kieli-instituuttien valvontalautakunnan mietintö kieli-instituuttien kehittämisestä 1969.)

Vuonna 1981, kun kieli-instituutit lakkautettiin ja kääntäjänkoulutus siirrettiin yliopistoihin, koulutuksen vahva yhteys valantehneen kielenkääntäjän tutkintoon katkesi. Kääntäjänkoulutusta ei enää koordinoitu ja valvottu keskitetysti, siihen ei kuulunut loppukokeita, eikä edellä kuvatun kaltaista hallinnollista yhteyttä valan-

tehneen kielenkääntäjän tutkintoon enää ollut. Kun valantehneen kielenkääntäjän tutkinto sitten vuonna 1988 uudistettiin virallisen kääntäjän tutkinnoksi, tähän ei enää liitetty mahdollisuutta hakea oikeutta toimia virallisena kääntäjänä kääntäjäopintojen pohjalta. Perusteluna muutokselle oli juuri koulutusväylän ulkopuolisen valvonnan puuttuminen.

Kun korkeakoulujen tutkintojen sisältöä ei valvota korkeakoulujen ulkopuolelta, ei ole katsottu olevan edellytyksiä hyväksyä tämän tutkinnon suorittaneita virallisiksi kääntäjiksi ilman virallisen kääntäjän tutkintoa (SiVM 16/1988 vp).

Kun virallisen kääntäjän tutkintojärjestelmä puolestaan vuonna 2008 uudistettiin auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmäksi, siihen taas sisällytettiin mahdollisuus hakea oikeutta toimia auktorisoituna kääntäjänä yliopistollisten kääntäjäopintojen perusteella. Vaikka yliopistojen kääntäjänkoulutusta ei edelleenkään valvota ulkopuolelta, koulutusväylän käyttöönottoa ei lakia valmistelemissa asiakirjoissa erikseen perustella, vaan muutosehdotus esitetään toteamuksena. (Viralliset kääntäjät -työryhmän muistio 2005; HE 39/2007; SiVM 6/2007 vp.)

Yhtenä syynä siihen, miksi koulutusväylä sisällytettiin uuteen järjestelmään, voitaneen pitää sitä, että yliopistollinen kääntäjänkoulutus oli tässä vaiheessa lunastanut paikkansa ja osoittautunut toimivaksi tavaksi kouluttaa päteviä kääntäjiä. Lisäksi kääntäjänkoulutus perustui nyt käytännöllisen osaamisen ohella aiempaa selvemmin tutkimustietoon. Myös laillistetusta kääntämisestä oli käytettävissä Kaarina Hietasen väitöskirjan (2005) myötä tutkimukseen perustuvaa tietoa. Hietasen tutkimus näyttääkin voimakkaasti vaikuttaneen uuden tutkinnon muotoutumiseen, kuten tutkimustekstin ja lain valmisteluasiakirjojen yhteneväisyyksistä voi päätellä. Uudistuksen yhtenä keskeisenä tarkoituksena oli siirtyä kielitaitoa mittaavasta tutkinnosta juuri kääntäjän ja erityisesti asiakirjakääntäjän pätevyyttä mittaavaan tutkintoon.

Virallisen kääntäjän tutkinnon puutteena on pidetty sitä, ettei se mittaa virallisena kääntäjänä toimimisessa vaadittavaa ammattitaitoa. Tutkinto keskittyy kääntäjän kielitaidon arviointiin, eikä siinä ole ollut muita virallisen kääntäjän ammattitaitoa osoittavia osa-alueita. (HE 39/2007 vp, 8.)

Kun tutkinnon sisältö näin tuotiin lähemmäksi yliopistollisen kääntäjänkoulutuksen sisältöjä, oli ainakin yliopistojen näkökulmasta varmasti luontevaa liittää yliopistollinen koulutusväylä auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmään.

Nykyisessä tutkintojärjestelmässä on yksi valvontaelin, auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta. Se ratkaisee, käyvätkö henkilön kääntäjäopintojen opintosuoritukset perusteeksi myöntää hänelle oikeus toimia auktorisoituna kääntäjänä. Lautakunnalla ei kuitenkaan ole ohjaus- ja koordinoititehtävää eikä valtaa sen suhteen, miten koulutusväylää käytännössä toteutetaan. Kun kääntäjänkoulutuksessa ei myöskään ole keskitettyä oppisisältöjen yhtenäisyyden ja

valmistuvien kääntäjien pätevyystason valvontaa, tutkintojärjestelmän rakenne näyttäisi nyt sisältävän kohdan, jossa tehtävien ja päätösvallan jakautuminen ei ole yhtä selkeää kuin aikaisemmassa valantehneen kääntäjän tutkinnon ja kielinstituuttien muodostamassa kokonaisuudessa. Onko näin syntynyt vastuun ja vallan tyhjiö, vai onko uudessa järjestelmässä löydetty toimivia tapoja määrittää opetuksen sisältöjä riittävän yhtenäisiksi ja säädellä koulutusväylän avaamaa porttia auktorisoiduksi kääntäjäksi niin, että koulutusväylän tuottamien auktorisoidujen kääntäjien ammattitaito on taattu?

Kun koulutusväylä on käytössä useassa eri yliopistossa ja ilman keskitettyä hallinnollista ohjausta, opetuksen sisältö, muoto ja toteutustavat ohjautuvat käytännössä mm. seuraavista lähteistä:

- auktorisoidua kääntämistä koskevat lait, asetukset ja hallinnolliset säädökset
- eri yliopistoja ja oppiaineita edustavien auktorisoidun kääntämisen opettajien keskusteluissa sovitut linjaukset ja yhteistoiminnan kautta muodostuvat käytännöt
- eräät keskeiset auktorisoidua kääntämistä käsittelevät tekstit
- auktorisoidun kääntämisen opettajien asiantuntemus ja harkinta.

Tekijöistä kolme ensimmäistä ovat omiaan luomaan eri yliopistojen koulutusväylien välille yhtenäisyyttä, kun taas neljäs tekijä saattaa autonomisten yliopistojen individualistisessa työskentelyssä synnyttää myös eroavuuksia. Kun yksi yliopistojen perustehtävistä on uuden tiedon ja uusien toimintatapojen kehittäminen, ehdottomaan yhtenäisyyteen pyrkiminen ei ole järjestelmän elinvoimaisuuden kannalta myöskään tarkoituksenmukaista.

Laki, asetukset ja tutkintolautakunnan ratkaisu lain tulkinnasta

Koulutusväylä auktorisoiduksi kääntäjäksi on määritelty laissa auktorisoiduista kääntäjistä. Laissa mainittuja käännöstieteen opintojen laatua ja sisältöä täsmennetään asetuksessa auktorisoiduista kääntäjistä, ja lopulta lakia vielä tulkitaan auktorisoidujen kääntäjien tutkintolautakunnan ratkaisussa opintojen hyväksymisestä.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua tutkinnon suorittamista ei edellytetä, jos henkilö on suorittanut filosofian maisterin tutkinnon tai muun ylemmän korkeakoulututkinnon, johon sisältyvät vähintään 60 opintopisteen laajuiset käännöstieteen opinnot ja hän hakee oikeutta tehdä käännöksiä auktorisoiduna kääntäjänä tutkintoonsa sisältyvässä kieliparissa yksinomaan äidinkielen tai siihen kieleen, jonka hän hallitsee parhaiten (A-työkieli). Edellä tarkoitetuista käännöstieteen opinnoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. (Laki auktorisoiduista kääntäjistä 2007/1231, 1 luku 2 § 2 mom.)

Laki määrittää siis hyväksyttävälle käännöstieteen opinnoille minimilaajuuden ja rajaa mahdollisesti myönnettävän oikeuden yhden kieliparin tiettyyn käännösuuntaan.

Käännöstieteen opinnot ovat kääntämisen teoreettisia ja käytännöllisiä yliopisto-opintoja. Niihin tulee sisältyä vähintään kuuden opintopisteen laajuiset auktorisoidun kääntämisen opinnot. (Valtioneuvoston asetus auktorisoiduista kääntäjistä 2007/1232, 1 §.)

Asetus taas määrittää hyväksyttävien opintojen alan ja sen, että opintojen tulee sisältää tietynlaajuiset auktorisoidun kääntämisen opinnot.

Auktorisoidun kääntäjän oikeuksien hakeminen edellyttää, että laissa auktorisoiduista kääntäjistä (1231/2007) mainitut vähintään 60 opintopisteen käännöstieteen opinnot ja niihin sisältyneet vähintään 6 opintopisteen auktorisoidun kääntämisen opinnot on kaikki suoritettu uudessa 120 opintopisteen filosofian maisterin tutkinnossa eli että ne ovat sijoittuneet kaikki nykyisiin maisteriopintoihin. Kandidaatin tutkintoon sijoittuneita suorituksia ei huomioida. Maisteriopinnoissa suoritetuiksi käännöstieteen opinnoiksi luetaan myös kääntämistä käsittelevä pro gradu -tutkielma, joka on suoritettu käännöstieteen oppiaineeseen. Maisterivaiheen on oltava kääntämisen opetusohjelma, kääntämisen linja tai kääntämisen suuntautumisvaihtoehto. Vaadittavien käännöstieteen opintojen on ehdottomasti sisällyttävä filosofian maisterin tutkintoon. Niitä ei voida suorittaa täydentävästi maisterintutkinnon tutkintotodistuksen antopäivämäärän jälkeen eikä myöskään jatkotutkintojen yhteydessä. (Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta 2009.)

Lopulta tutkintolautakunnan tekemä linjaus puolestaan rajaa hyväksyttävät opinnot vain uusiin filosofian maisterin tutkintoon kuuluviin kääntämisen maisteriopintoihin, käytännössä sellaisiin, jotka on suoritettu Helsingin, Itä-Suomen, Tampereen, Turun ja Vaasan yliopistoissa.

Näiden määrittelyjen ja rajausten jälkeenkin yliopistollisten kääntäjäopintojen ja auktorisoidun kääntämisen kurssien käytännön toteutukselle jää liikkumavaraa, sillä opetuksen sisältöön ja pätevyyden arviointitapaan ei säännöksissä eikä tutkintolautakunnan linjauksessa oteta kantaa.

Yhteiset linjaukset ja käytännöt

Vahva asema koulutusväylän ohjaajana on Opetushallituksen alaisena toimivalla auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnalla, koska sillä on valta hylätä tai hyväksyä koulutusväylästä tulevia hakijoita. Sen sijaan yliopistot itse päättävät kääntäjänkoulutuksen sisällöistä ja toteutustavoista. Lautakunnassa on kuitenkin

kin edustajat kaikista kääntäjänkoulutusta antavista yliopistoista, ja siellä käyty keskustelu vaikuttaa heidän välityksellään yliopistojen opetusohjelmien suunnitteluun.

Toisen tärkeän linkin tutkintolautakunnan ja yliopistojen välillä muodostavat ne auktorisoidun kääntämisen kurssien opettajat, jotka toimivat myös auktorisoidun kääntäjän tutkinnon arvioijina tai laatijoina. Lisäksi keväällä 2014 luotiin koulutusväylän ja tutkintolautakunnan välille vielä uusi yhteistoimintakanava, kun auktorisoidun kääntämisen opettajat kutsuttiin seminaariin, jossa tutkintolautakunnan jäsenten sekä tutkinnon laatijoiden ja arvioijien kanssa käsiteltiin tutkinnon arviointia.

Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton opettajien ja tutkijoiden jaosto (SKTL:n V jaosto) on aktiivisesti pyrkinyt luomaan yhtenäisyyttä eri yliopistoissa järjestettävien auktorisoidun kääntämisen kurssien sisältöihin ja toteutustapoihin. V jaosto on pitänyt auktorisoitua kääntämistä käsitteleviä seminaareja ja kokouksia ainakin keväällä ja syksyllä 2008 sekä vuosina 2010 ja 2013. Niiden yhteydessä on laadittu suosituksia auktorisoidun kääntämisen kurssien oppisisällöiksi ja suoritustavoiksi. Lisäksi on keskusteltu siitä, minkälainen pätevyys auktorisoidun kääntämisen kurssia opettavalla henkilöllä tulisi olla. Suositukset on julkaistu Turun yliopistossa ylläpidettävällä, auktorisoidun kääntämisen opettajien käyttöön perustetulla AukTori-verkkoalustalla.

Opetussisältöihin vaikuttavat keskeiset tekstit

Opetushallituksen (2012) julkaisu *Auktorisoidun kääntäjän tutkinnon perusteet* määrittää auktorisoidun kääntäjän tutkinnon toteutustavan. Vaikka julkaisulla ei ole suoraa velvoittavuutta koulutusväylän auktorisoidun kääntämisen opetukselle, sitä on käytetty Turun yliopistossa ohjenuorana auktorisoidun kääntämisen kurssien oppisisältöjen valinnassa ja vaatimustason määrittämisessä. Toinen keskeinen opetuksen sisältöihin vaikuttanut teksti on ollut Suomen kääntäjien ja tulkkien liiton asiatekstinkääntäjien jaoston (2009) *Laillisesti pätevien käännösten laatimisohteet*. Kolmas opetukseen keskeisesti vaikuttanut teksti on Hietasen (2005) edellä mainittu väitöskirja.

Auktorisoidun kääntämisen opettajan rooli

Kaiken kaikkiaan vaikuttaisi siltä, että auktorisoituun kääntämiseen liittyvä opetussuunnitelmatyö on eri osapuolten verkostomaisen yhteistyön ja muutaman keskeisen kirjallisen lähteen varassa onnistunut varsin hyvin ilman muodolliseen asemaan nojautuvaa hallinnollista elintäkin. Keskeisin vaikutus auktorisoidun kääntäjän kurssien linjakkuuteen ja vaatimustasoon on joka tapauksessa kurs-

sien opettajilla. Heistä viime kädessä riippuu, tuleeko koulutuksesta riittävän päteviä hakijoita anomaan lautakunnalta auktorisoidun kääntäjän oikeutta. Toisaalta heidän tehtävänään on myös karsia pois tehtävään sopimattomat ja taitotasoltaan riittämättömät hakijat.

Ainakin Turun yliopiston kääntäjänkoulutuksen näkökulmasta vaikuttaa siltä, että opettajan rooli on yliopistollisessa kääntäjänkoulutuksessa muovautunut itsenäisemmäksi ja opetus vahvemmin tutkimukseen ja tutkimustietoon perustuvaksi kuin se oli kieli-instituuteissa. Viime vuosikymmenten aikana Turun yliopiston kääntämisen opetuksessa on laajalti omaksuttu oppimiskäsitys, jossa keskeistä on opiskelijan kehittymisen edistäminen tämän oman reflektoinnin kautta (esim. Kiraly 2000). Opiskelijan edistymisen kontrolloiminen aiempaan kieli-instituutien tapaan säännöllisin kokein ja valtakunnallisin loppukokein ei enää ole osa turkulaista kääntäjänkoulutusta. Virhepisteisiin perustuvasta arvioinnista on yhä enemmän siirrytty ratkaisuvaihtoehtojen tarjoamiseen ja opiskelijan esittämien perusteluiden käsittelyyn keskustelun kautta.

Keskeisenä tavoitteena on tukea opiskelijaa siinä, että hän itse oppii arvioimaan oman sopivuutensa ja pätevyytensä kulloiseenkin tehtävään. Näin käännosten arviointitapa on etäännytynyt auktorisoidun kääntäjän tutkinnon arviointitavasta, joka perustellusti on virheperustaista useastakin syystä: 1) tarve taata tutkittavien tasapuolinen ja oikeudenmukainen kohtelu, 2) kokelaiden suuri määrä ja 3) palautekeskustelun puuttuminen. Koulutusväylällä on mahdollista täydentää opiskelijan käännoistyön arviointia keskustelemalla tämän kanssa käännostratkaisusta ja niiden perusteista. Näin voidaan tehdä kokonaisarvio opiskelijan kyvystä hahmottaa käännosongelmia ja ratkaista niitä. Auktorisoidun kääntäjän tutkintoon osallistuu yleensä niin monta kokelasta, ettei heitä ole käytännössä mahdollista testata tällaisin vuorovaikutuksellisin menetelmin.

Opettajan tehtävän vaativuutta lisää auktorisoidun kääntämisen kurssilla se, että hän toimii samaan aikaan sekä opiskelijan pätevyyden kehittäjänä että auktorisoidun kääntäjän oikeuteen johtavan portin vartijana.

Koulutusväylän toteutus Turun yliopistossa

Auktorisoidun kääntämisen opetusta kääntäjänkoulutuksen osana on tarjolla Helsingin, Itä-Suomen, Tampereen, Turun ja Vaasan yliopistoissa kääntäjänkoulutusta tarjoavien kielten oppiaineiden kielipareissa niin, että toinen kielistä on aina suomi tai ruotsi (ks. taulukko 1).

TAULUKKO 1. AUKTORISOIDUN KÄÄNTÄMISEN OPETUS SUOMEN YLIOPISTOISSA

	englanti	espanja	italia	ranska	ruotsi	suomi	saksa	venäjä
Helsingin yliopisto	x			x		x	x	x
Itä-Suomen yliopisto	x					x	x	x
Tampereen yliopisto	x			x	x	x	x	x
Turun yliopisto	x	x	x	x		x	x	
Vaasan yliopisto ¹	x				x	x	x	

Seuraava kuvaus auktorisoidun kääntämisen koulutusväylästä perustuu Turun yliopiston kääntäjänkoulutuksen kursseihin. Vaikka koulutusväylän yhteisistä linjoista on valtakunnallisesti sovittu yllä kuvatulla tavalla, juuri opettajan keskeisen aseman vuoksi eroja käytännön toteutuksessa eri yliopistojen välillä varmasti on.

Kurssien rakenne, tavoitteet, sisältö ja toteutus

Turun yliopistossa auktorisoidun kääntämisen kursseja on järjestetty kaikkiaan viisi kertaa lukuvuosina 2008–2009, 2009–2010, 2011–2012, 2012–2013 ja 2013–2014. Kurssit on pidetty englannin, espanjan, italian, ranskan ja saksan oppiaineen kääntämisen linjojen yhteistyönä niin, että kaikista kielistä on ollut mukana opettaja sekä kurssikokonaisuuden suunnittelussa että sen toteutuksessa.

Valtioneuvoston asetuksessa auktorisoiduista kääntäjistä määrätty kuusi opintopistettä on Turussa jaettu kahden syventävien opintojen kurssin kesken. Edellytys auktorisoidun kääntämisen kurssille osallistumiseen on, että opiskelijalla on suoritettuna alempi korkeakoulututkinto tai että se on selvästi osoitettavalla tavalla juuri valmistumassa. Kaikkien kielten opiskelijoille yhteinen kurssi *Auktorisoidun kääntämisen perusteet* (2 op) aloittaa kokonaisuuden. Mikäli opiskelija suorittaa tämän kurssin tentin vähintään arvosanalla 3, hän voi jatkaa kielikohtaiselle käännöskurssille. Käännöskurssi on laajuudeltaan 4 opintopistettä, ja se arvioidaan merkinnällä hyväksytty/hylätty. Jos opiskelija ei käännöstensä perusteella saavuta auktorisoidulle kääntäjälle riittävää tasoa, hän voi silti saada käännöskurssista merkinnän asiakirjakääntämisen kurssisuorituksena.

7 1.8.2017 Vaasan yliopiston tutkintoon johtava kielten koulutus siirtyi Jyväskylän yliopistoon niin, että nykyiset opiskelijat voivat suorittaa opintonsa myös Vaasassa siirtymäajan kuluessa.

Auktorisoidun kääntämisen perusteet -kurssin osaamistavoitteina on perehtyä asiakirjojen kääntämisen perusteisiin ja auktorisoidun kääntäjän toimintatapoihin. Kurssilla käsitellään seuraavat aihealueet:

- asiakirjan käsite ja asiakirjan status,
- kansainvälinen asiakirjaliikenne,
- laillisesti pätevän käännöksen tehtävä ja merkitys,
- laki ja asetus auktorisoiduista kääntäjistä,
- Opetushallituksen määräys tutkinnon perusteista,
- laillisesti pätevän käännöksen laatimisohteet ja
- keskeisten kääntämistä koskevien suomalaisten säädösten pykälät.

Kurssin luennointivastuu on jaettu oppiaineiden kesken, niin että kukin opettaja pitää yhden luennon. Lisäksi kurssin lopussa pidetään tenttiä edeltävä kysely- ja keskustelutilaisuus, johon osallistuvat kaikki kurssin opettajat. Nämä keskustelutilaisuudet, joissa käsitellään auktorisoidun kääntäjän tehtävässä eteen tulevia tilanteita käytännön esimerkkien kautta, ovat osoittautuneet erittäin hyödyllisiksi paitsi opiskelijoille myös opettajille, sillä ne tarjoavat mahdollisuuden yhdessä pohtia auktorisoidulle kääntäjälle suositeltavia työtapoja. Keskustelutilaisuuden tarjoamaa yhteistä reflektointimahdollisuutta täydentää lopulta tentti, joka monivalintakysymyksineen ja pienimuotoisine avoimine kysymyksineen on pitkälti auktorisoidun kääntäjän tutkinnon mallin mukainen.

Kielikohtaisen käännöskurssin osaamistavoitteena on, että opiskelija pystyy laatimaan auktorisoituja käännöksiä niin, että hän havaitsee ja ratkaisee onnistuneesti yleisten asiakirjojen kääntämisessä esille tulevat ongelmat sekä pystyy perustelemaan ratkaisunsa. Kurssilla laaditaan tekstien pituudesta riippuen noin seitsemän eri erikoisaloja ja tekstilajeja edustavaa käännöstä vieraasta kielestä suomeen, ja käännökset käsitellään seminaari-istunnoissa.

Kevääseen 2016 mennessä Turun yliopistossa on tehty kaikkiaan 123 auktorisoidun kääntämisen kurssin suoritusta. Valtakunnallisesti syksyyn 2017 mennessä on 94 henkilöä saanut korkeakoulututkinnon perusteella auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunnalta oikeuden toimia auktorisoituna kääntäjänä (tieto saatu Opetushallituksen rekisteristä 25.10.2017).

Lopuksi

Koulutusväylän haasteena on ensinnäkin oppisisältöjen ja toteutustapojen riittävän yhtenäisyyden säilyttäminen valtakunnallisesti, kun tähän tehtävään tarkoitettua ja valtuutettua koordinointi- ja valvontaelintä ei ole. Nykyisellään koulutusväylän toimijoiden verkostoitumiseen perustuva koordinoiva yhteistyö näyttäisi toimivan melko hyvin, mutta varmuutta yhtenäisyyden säilymisestä tällaiset epäviralliset järjestelyt eivät anna.

Toinen keskeinen haaste on riittävän korkean mutta ei kohtuuttoman vaativuu-
tason ylläpitäminen kattavasti kaikilla Suomen yliopistoissa järjestettävillä
auktorisoidun kääntämisen kursseilla, vaikka yhteisesti koordinoitua koetta ei
koulutusväylällä järjestetä. Juuri yhteisen testauksen puuttumisen vuoksi vaa-
timustason vastaavuudesta eri yliopistoissa ei voi olla varmuutta. Sopivan tason
määrittäminen jää kunkin auktorisoidun kääntämisen opettajan ratkaistavaksi.

Kolmanneksi on tarpeen ylläpitää yhteyttä varsinaiseen auktorisoidun kääntäjän
tutkintoon, niin että koulutusväylä ja tutkinto eivät sisällöltään tai vaatimustasol-
taan erkane toisistaan liikaa. Kääntäjänkoulutusväylän opettajien osallistuminen
tutkintolautakunnan toimintaan sekä heidän toimintansa tutkinnon laatijoina ja
arvioijina näyttäisi luovan riittävää sidoksisuutta tutkinnon ja koulutusväylän
välille. Parhaimmillaan molemmat väylät antavat toisilleen arvokkaita virikkeitä
auktorisoidun kääntäjän tutkintojärjestelmän kehittämiseksi.

LÄHTEET

KIRJALLISUUS JA VERKKOLÄHTEET

Auktorisoitujen kääntäjien tutkintolautakunta 2009. *Mitä tarkoitetaan käännöstieteen opinnoilla, jotka vaaditaan auktorisoidun kääntäjän oikeuden hakemiseen opintojen perusteella?* [online, luettu 31.8.2017]. Helsinki: Opetushallitus. Saatavissa: http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/auktorisoidut_kaantajat/usein_kysyttya/korkeakoulututkinnon_perusteella_oikeutta_hakevat.

Hietanen, K. 2005. *Virallinen kääntäjä paljon vartijana – Ammattitoiminnan ja auktorisointimenettelyn yhteensovittamisen haaste*. Tampere: Tampereen yliopisto.

Kiraly, D. 2000. *A Social Constructivist Approach to Translator Education. Empowerment from Theory to Practice*. Manchester: St. Jerome.

Opetushallitus 2012. *Auktorisoidun kääntäjän tutkinnon perusteet* [online, luettu 30.6.2017]. Helsinki: Opetushallitus. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/142051_auktorisoidun_kaantajan_tutkinnon_perusteet_2012.pdf.

Suomen kääntäjien ja tulkkiin liitto 2015. *Laillisesti pätevien käännösten laatimisohjeet* [online, luettu 23.4.2017]. Helsinki. Saatavissa: https://www.sktl.fi/@Bin/775047/LAILLISESTI+P%C3%84TEVIEN+K%C3%84%C3%84NN%C3%96STEN+LAATIMISOHJEET_lopullinen.pdf.

VIRALLISLÄHTEET

Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö hallituksen esityksen johdosta laiksi virallisista kääntäjistä (SiVM 16/1988 vp).

Eduskunnan sivistysvaliokunnan mietintö hallituksen esityksestä laiksi auktorisoiduista kääntäjistä (SiVM 6/2007 vp).

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi auktorisoiduista kääntäjistä (HE 39/2007 vp).

Kielenkääntäjätoimikunnan mietintö – Betänkande av translatorskommissionen. Opetusministeriön komiteamietintö 1983:26. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Kieli-instituuttien valvontalautakunnan mietintö kieli-instituuttien kehittämisestä.
Opetusministeriön komiteamietintö 1969:B 73. Helsinki: Opetusministeriö.

Laki auktorisoiduista kääntäjistä (2007/1231).

Valtioneuvoston asetus auktorisoiduista kääntäjistä (2007/1232).

Viralliset kääntäjät -työryhmän muistio. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä
2005:35. Helsinki: Yliopistopaino.